

Upravištvost: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelček: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 1. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

JUTRO

Francija ponudila premirje Mussolini in Hitler se bosta danes sestala in se skupno odločila

V noči od sobote na nedeljo je maršal Petain sestavil generalsko vlado, ki je po celonočnih posvetovanjih sklenila predlagati Nemčiji ustavitve sovražnosti — Položaj na bojiščih je docela nejasen — Maginotova črta je odrezana

Nedelja je bila kritičen in odločilni dan za Francijo. Zvečer je bila po dolgi posvetovanjih sestavljena nova francoska vlada z maršalom Petainom na čelu. Maršal Petain je že v noči od nedelje na ponedeljek poslal preko španskega poslanca v Franciji nemški vladi sporočilo, v katerem izraža pripravljenost za ustavitve sovražnosti z Nemčijo. O tem je maršal Petain večeraj popoldne obvestil francoski narod po radiu, ko je dejal, da je poslal nemški vladi spomenico z vprašanjem, »ali je mogoče najti časten način med vojniki, da nehamo sovražnosti.« Nadaljnja poročila pravijo, da bosta Hitler in Mussolini izmenjala svoje misli glede tega francoskega predloga in odločila o tem, ali naj skleneta ločen mir s Francijo ali ne. To pomeni popoln preokret v razvoju vojne. Domneva, da bo nova francoska vlada skušala doseči premirje in sporazum s sovražnikom, je s tem potrjena.

Zdi se, da je Hitler ta razvoj že pred nekaj dnevi predvideval, ko je dovolil ameriški publicisti Karlu Wiegandu svoj prvi razgovor z inozemskim novinarjem v tej vojni. Ta razgovor, v katerem je Hitler ne le ustno, temveč tudi pisмено obrazložil cilje nemške vojske in politične akcije v sedanjem oboroženem konfliktu, spada nedvomno med najpomembnejše dokumente, ki se direktno nanašajo na sedanjo vojno. Hitlerjeva izjava je namenjena predvsem Ameriki, a nič manj tudi Angliji, medtem ko vsebuje nien za ključni del nekaj silno važnih konkretnih misli o novi ureditvi Evrope in sveta.

Nasprotje med zamislama obeh vojnih taborov o povojni ureditvi je v Hitlerjevi izjavi močno podčrtano, tako da jo lahko smatramo za dolejšaj najpomembnejši nemški doprinos za razčiščenje pojmov o vojnih ciljih obeh vojnih strank. Pričakovati smemo, da bodo Hitlerjeve besede znatno pripomogle k razčiščenju poslednje večje uganke v tej vojni, namreč k razčiščenju stališča tako zvanega »tretjega tabora«, tabora držav izven vojne, med njimi v prvi vrsti še nevojskujočih se veselih.

Hitlerjeve besede so bile v prvi vrsti naslovljene na Ameriko, in sicer ne le na Zedinjene države Severne Amerike, temveč na oba ameriška kontinenta. Nemški kancelar se je v opredeljeni svoji politiki do novega sveta skliceval na tipično ameriško načelo, na Monroejevo doktrino, ki jo je s svojega vidika strnil v stavek: »Amerika Američanom, Evropa Evropecem!« Hitler smatra to načelo, ako se obojestransko spoštuje, za »naidealistično« osnovno za mir na vsem svetu in ob enem označuje vse domneve o dozdavnih nemških zavajalnih namerah nasproti ameriški kontinentu za »otročje in grozotnost« ter »neumne in fantastične«. Nemčije ne briga kako si bože ameriški kontinent urediti svoje življenje. To velja prav tako za Severno kakor južno Ameriko. Toda prav tako naj se tudi Amerika ne briga za ureditev Evrope, kakor to zahteva obojestransko spoštovanje Monroejevega načela. To načelo popolnega neumeškanja v ameriške zadeve predlaga Hitler tudi glede ameriškega oboroževanja, v kolikor služi za domače obrambne namene. V kolikor pa je namenjeno za zagotavljanje v prihodnosti bojni, se bo moralo odločiti izide te vojne.

Odločno je Hitler zavrnil vsa inozemska podtikanja glede delovanja tako zvane »pete kolone« na korist Nemčije, češ da je to samo strašilo za propagandne namene, kajti: »Naši nasprotniki bodo to vojno izgubili, ne zato, ker imajo kako »peto kolono«, temveč zato, ker imajo podkupljive, brezvestne ali duhovno omejene politike. Oni bodo to vojno izgubili, ker je njihova vojaška organizacija slaba, njih vojni vodstvo pa zares revno.«

Ako je ta del Hitlerjevih izjav veljal predvsem Ameriki, je bil njih drugi del namenjen britanskemu imperiju, glede katerega je Hitler dejal: »Nikdar ni bil moj namen ali cilj, da bi uničil britansko svetovno cesarstvo.« Nemčija zahteva samo, da se z njo postopa kot enakopravno veselilo. Nemčija zahteva zase le bivše svoje kolonije, hoče pa tudi uničiti »kapitalistično klico, ki je bila zaradi svojih nizkotnih

Od kar so nemške čete s svojimi silovitimi napadi prodrle utrjeni pas, ki ga je bil general Weygand v naglici zgradil južno od rek Somme in Aisne, in zlasti se jim je posrečilo zabiti veliki klin za hrbtom Maginotove črte, je očitno postal vojaški položaj Francije nevzdržen. V nedeljo se je zato ves dan in pozno v noč posvetovala francoska vlada pod predsedstvom predsednika republike. Kolikor se da sklepati iz poročil, je na seji končno prevladalo naziranje, da pri sedanjem vojaškem položaju in zlasti zaradi milijonov beguncev ne kaže nadaljevati odpora, temveč da je treba doseči z Nemčijo premirje. Izvedbo te naloge je prevzela nova vlada, ki jo je v noči od nedelje na ponedeljek sestavil maršal Petain in v kateri sta tudi general Weygand kot vrhovni poveljnik francoske vojske ter admiral Darlan kot poveljnik francoske mornarice.

Včeraj popoldne je maršal Petain sporočil po radiu, da je predlog za ustavitve sovražnosti že sporočil nemškemu vrhovnemu vojnemu vodstvu. Italija in Nemčija bosta na predlog odgovorili skupno in se bosta zaradi tega najbrž že danes sestala Mussolini in Hitler. Kakšen je medtem položaj na bojiščih, ali se spopadi še nadaljujejo ali ne, o tem do tega trenutka ni bilo mogoče dobiti zanesljivih poročil.

Sprememba vlade

Bordeaux, 17. junija. br. Francoska vlada je imela včeraj ves dan sejo, ki ji je po večini predsedoval predsednik republike Lebrun. Do večera o poteku seje ni bilo mogoče doznati ničesar zanesljivega. Zatrjevalo se je le, da na seji proučujejo odgovora, ki sta jih na obupni Reynaudov klic na pomoč poslala predsednik in vlada Zedinjenih držav, ter zaupno poročilo angleškega ministrskega predsednika Churchilla. Na tej osnovi — je bilo rečeno — razpravlja vlada o tem, ali je še mogoče nadaljnji francoski odpor ali ne.

Kmalu po polnoči je bilo po radiu objavljeno kratko obvestilo, da je ministrski predsednik Reynaud podal dimisijo in da je predsednik republike poveril sestavo nove vlade maršalu Petainu. Nekaj minut nato je sledilo poročilo, da je Petain že sestavil vlado, v kateri sta poleg drugih tudi general Weygand kot minister narodne obrambe in admiral Darlan kot mornariški minister. Razen njih je vstopilo v novo vlado še nekaj generalov, izpadli pa so poleg predsednika Reynauda tudi skoraj vsi ostali dosedanjí ministri.

Čprav v sinočnih objavah ni bilo ničesar splošnega o nalogah in programu nove vlade, je bil vendar sluh vtiš ta, da bo skušala vlada ustaviti nadaljnje sovražnosti in doseči od Nemčije čim ugodnejše mirovne pogoje. Današnji dogodki so to domnevo v polnem obsegu potrdili.

Sestava Petainove vlade

London, 17. jun. s. (Reuter). Francoski radio je davi javil, da je bil po snočni seji francoske vlade izdan naslednji komunikat: Ministrski svet je z ozirom na sedanji položaj na predlog ministrskega predsednika Reynauda sprejel sklep, naj bi francoska vlada sestavila visoka osebnost, ki uživa soglasno zaupanje naroda. Zaradi tega je ministrski predsednik Reynaud ponudil predsedniku republike Lebrunu ostavko vlade. Predsednik Lebrun je ostavko sprejel in poveril sestavo vlade maršalu Petainu.

Bordeaux, 17. junija. AA. (Reuter). Maršal Petain je sprejel mandat. Predsednik republike se mu je znavljal, da je prevzel zelo težko odgovornost ter pokazal na ta način ponovno svojo veliko ljubezen do domovine. Maršal Petain je vlado sestavil takole:

predsednik vlade maršal Petain,
podpredsednik Camille Chautemps,
minister za narodno obrambo general Weygand,

pravosodni minister Fremicourt,
minister vojske general Colsin,
minister vojne in trgovske mornarice Darland,
minister za letalstvo general Pijot,
zunanj minister Baudoin,
notranji minister Fomaret,
financi minister Poutillier,
prosvetni minister prof. Rigant,
gradbeni in prometni minister Frossard,
kmetijski minister in minister za preiskrbo Cichery,
minister za dela Fevrier,
minister bivših bojevnikov in francoske družine Ibarnegaray,
državni podtajnik pri predsedništvu vlade Alibert.

Nova francoska vlada je imela sejo pod predsedništvom Lebruna ter je na njej razpravljala o splošnem vojnem in diplomatskem položaju.

Odločitev o ustavitvi sovražnosti

Rim, 17. jun. br. Stefani sporoča iz Pariza: Nova francoska vlada je pod vodstvom predsednika republike Lebruna zasedala vso noč. Ob zori je bila seja za nekaj časa prekinjena, kmalu pa se je vlada spet sestala in je seja traja

Maršal Petain želi „časten mir med vojaki“

Pretrsljive sporočilo francoskemu narodu po radiu

Bordeaux, 17. jun. s. (Reuter). Francoski ministrski predsednik maršal Petain je imel danes popoldne naslednji govor preko francoskih radijskih postaj:

»Na poziv predsednika republike sem prevzel z današnjim dnem vodstvo francoske vlade in obdobja vredne francoske armade, ki je zvesta najvišjim tradicijam Francije, vodila borbo proti sovražniku, nadmočnemu tako v orožju kakor tudi po številu. Prepričan sem, da je ta armada v polni meri izpolnila svojo dolžnost do svojih zaveznikov. Tako računam na podporo bojevnikov in na podporo vsega francoskega naroda, ko prevzemam naloge, da zmanjšam njegovo trpljenje. Mislim v tej nesrečni uri predvsem na begunce, ki polnijo ceste v naviždji beži. Polijam jim izrazne svojih simpatij in sočustvovanja. S težkim srcem vam moram povedati, da moramo prenehati z vojevanjem. Ponoči sem poslal nemški vla-

jala 4 ure. Maršal Petain je ugotovil, da v teku današnjega dne ni pričakovati nikakega izrednega novega momenta, spričo katerega bi se mogel položaj spremeniti.

Na osnovi te Petainove izjave je ministrski svet odredil prekinitev sovražnosti na vseh frontah. Takoj nato je imel ministrski predsednik maršal Petain po radiu govor francoskemu narodu, v katerem je takoj spočetka sporočil odločitev francoske vlade, da se na vseh frontah prekinijo sovražnosti. Apeliral je na francoski narod, naj se tesno združi okrog nove vlade, da bo lažje prestal sedanje težke ure. Nato je izrekel tolažilne besede za begunce in obljubil, da bo nova vlada ukrenila vse mogoče, da jim olajša budo in trpljenje.

Nazadnje je maršal Petain sporočil, da je v pretekli noči kot vojak navezal stike s poveljstvom nemške vojske, da bi se prekinile sovražnosti in da bi nemško vrhovno poveljstvo »sporočilo pogoje, pod katerimi pristane na premirje.

Posredovanje Španije

London, 17. junija. s. (Reuter). Francoski ministrski predsednik maršal Petain je poslal preteklo noč svoje sporočilo nemški vladi, v katerem izraža pripravljenost za mirovna pogajanja, preko španskega veleposlanca v Bordeauxu. Ta je preko španske vlade potem dostavil sporočilo nemški vladi.

Bordeaux, 17. jun. AA. (Reuter). Predsednik vlade maršal Petain je sporočil, da je zabil generala Franca za posredovanje med Francijo in Nemčijo.

Madrid, 17. junija. s. (Ass. Press.) V španskih vladnih krogih zanikajo francoske vesti, da bi bila, španska vlada ali general Franco posredovala v francosko-nemški pogajanji za premirje. Pač pa javljajo, da je prešla španska vlada vabilo nemške vlade, da naj bi se udeležila francosko-nemških mirovnih pogajanj.

di poslanico, v kateri sem vprašal, če je mogoče najti časten način med vojniki, da nehamo sovražnosti. Naj se vsi Francozi v tem trenutku združijo okoli svoje vlade, ki predstavlja Francijo v tej težki uri. S pokorščino in disciplino boste služili usodi naše države.«

Hitler in Mussolini proučujeta ponudbo

Berlin, 17. junija. br. (DNB). Danes ob 16.15 je objavilo vrhovno poveljstvo nemške vojske naslednje posebno poročilo:

Predsednik nove francoske vlade maršal Petain je po radiu govoril francoskemu narodu in sporočil, da je francoska vlada prišla do zaključka, da mora Francija sedaj položiti orožje. Pri tem je opozoril, da je že ukrenil vse potrebno, da bo nemška vlada obveščena o tem sklepu in da bo sporočila pogoje, pod katerimi je Nemčija pripravljena ugoditi francoski želji. Vodja rajha Adolf Hitler se bo sestal z italijanskim ministrskim predsednikom Benito Mussolinijem, da skupno proučita stališče obeh držav.

Rim, 17. jun. br. s. (Ass. Press.) Iz dobro poučenih krogov javljajo, da se sestane kancelar Hitler in ministrski predsednik Mussolini najbrž že jutri v Monokovu, da proučita francoski predlog za sklenitev premirja, odnosno miru.

Rim, 17. junija. AA. (Stefani) Vest, da se bosta sestala Mussolini in Hitler, je zbudila ogromno zanimanje. Smatra se, da bosta oba državnika na tem sestanku razpravljala o osnovah za resnični mir.

Nemčija zahteva popolno kapitulacijo?

Berlin, 17. jun. s. (Ass. Press.) Na merodajnih mestih je bilo danes v Berlinu rečeno inozemskim novinarjem, da ni možen separaten mir med Nemčijo in Francijo, temveč da mora vztrajati

Nemčija na zahtevi po popolni kapitulaciji Francije. Nemški krogi namreč smatrajo, da bi mogla sklenitev separatnega miru Francija porabiti za reorganizacijo svojih vojaških sil, nakar bi s temi udarila proti Italiji. Kaj takega pa Nemčija ne bi nikdar mogla dopustiti.

New York, 17. jun. s. (Reuter). Ameriški novinarji javljajo iz Berlina, da jim je bilo na merodajnih mestih sporočeno, da Nemčija ne more pristati na separaten mir s Francijo, razen v primeru popolne francoske kapitulacije.

Ta izjava pa je v nasprotju z oficelnim sporočilom nemške agencije DNB, ki pravi, da bosta o francoskem predlogu sklepala kancelar Hitler in ministrski predsednik Mussolini.

Zakaj je Francija omagala

Basel, 17. jun. z. »Basler Nachrichten« ugotavljajo, da je francosko katastrofo povzročilo predvsem dejstvo, da so Franciji sicer od vseh strani izražali simpatije in obljubljali pomoč, toda v resnici te pomoči od nikoder ni bilo. To velja zlasti za Zedinjene države, ki prav za prav za zapadne zaveznike razen lepih besed in zagotovil niso ničesar storile. Čim bolj pa je izgledalo, da se bodo Zedinjene države aktivno angažirale za zaveznike, tem bolj je Nemčija pospešila svojo akcijo. Nadaljnji motiv za vedno bolj silovit nemški udar na Francijo je bila tudi akcija Sovjetske Rusije v Baltiku, o katere ciljih in motivih ni ničesar konkretno znanega.

Lavalu bo poverjena posebna misija?

Rim, 17. jun. p. Po vestih iz Basla, ki prihajajo iz Francije, bivši predsednik francoske vlade Laval ni vstopil v novo Petainovo vlado zato, ker mu bo poverjena posebna diplomatska misija.

Noč v Beli hiši

Washington, 17. junija. br. (Ass. Press.) Prezident Roosevelt se je v pretekli noči v svoj naglici vrnil v Washington. Državni tajnik za zunanje zadeve Cordell Hull in državni podtajnik Sumner Welles sta prišla še ponoči k njemu v Belo hišo ter sta mu podrobno poročala o najnovejšem razpletu dogodkov v Evropi. Roosevelt je bil informiran, da je maršal Petain navezal stike z nemškim vrhovnim poveljstvom, da bi dosegel premirje in častno pogoje za mir.

Zadoščenje v Rimu

Rim, 17. junija. br. (DNB). »Giornale d'Italia« komentira francosko mirovno ponudbo in piše, da je to dokaz, da je doživela ves francoski vojaški in politični sistem popoln zlom. Zrušil se je sistem, ki je bil do temeljev vsmerjen proti Nemčiji in Italiji. Ta sistem je stonel na starih glavnih stebrih. Prvi stebel je bila Maginotova utrjena linija, ki naj bi prisilila Nemčijo k dolgi vojni do izčrpanosti. Drugi stebel so bile ogromne finančne rezerve, tretji stebel rezerve, ki jih je imela Francija v svojih kolonijah, a četrti stebel je predstavljal sistem političnih in vojaških zvez z Anglijo ter državami na vzhodu in jugovzhodu Evrope. Te zveze so bile neposredni povod, da je šla Francija v vojno, merodajno pa je bilo vseokrog zavezništvo z Anglijo. Namesto, da bi se Francija pravočasno sporazumela z Italijo in Nemčijo, se je odločila za vojno, ki jo je sedaj dovela na rob tragične, a neizbežne nacionalne krize.

Položaj na bojiščih

Curih, 17. junija. z. V vsej švicarski javnosti je naredila najgloblji vtis vest o ponudbi nove francoske vlade za ustavitve sovražnosti. Vest se je v teku popoldneva bliskovito razširila po vseh kantonih. Z uradne švicarske strani ni še nobenih poročil o tem, kako stališče bo Švica zavzela. Telefonske zveze s Francijo so prekinjene. Ne iz Francije, ne od drugod ni mogoče dobiti nikakih avtentičnih poročil, kakšen je položaj na bojiščih in ali se boji še nadaljujejo ali ne. Kmalu popoldne so prišle vesti, da so francoski oddelki povsod ustavili sovražnosti. Druge vesti zopet vedo povedati, da se boji še nadaljujejo in da je zlasti v akciji topništvo v onih delih Maginotove linije, ki še niso izpraznjeni. Koliko je na teh in na drugih sličnih poročilih resnice, do večera ni bilo mogoče doznati. Pač pa javljajo iz Berlina, da nemške čete po načrtu nadaljujejo svoje operacije in da jih bodo nadaljevale, dokler ne bo sklenjeno premirje. Ali se jim francoske čete še upirajo, iz teh poročil ni razvidno, tako da si do tega trenutka ni mogoče ustvariti jasne slike o položaju na bojiščih.

Vojaški položaj v Franciji ob času, ko se je vlada odločila ponuditi Nemčiji sklenitev premirja

Vzroki zavezniških porazov

Francoski in angleški voditelji so tiščali glavo v pesek. Čas je delal za Nemčijo, ne za zaveznike — Tehtne ugotovitve vojaškega strokovnjaka v beograjski „Politiki“

V beograjski „Politiki“ razpravlja z „X“ podpisani vojaški strokovnjak o vzrokih katastrofalnih vojaških neuspehah Anglije in Francije. V uvodu ugotavlja, da „so živel zaveznički do leta 1935 v iluzijah ali pa so zapirali oči pred stvarnim položajem. Od leta 1935 dalje pa nimajo zaveznički nobenega razloga za izgovore in opravičila. Tega leta jim je Nemčija odkrito zaklicala: Varujte se, ker brusim svoj meč proti vam. Od takrat je preteklo pet let. Nemčija si je izgradila brez zlata in brez surovin do sedaj nepoznano, naravnost fantastično oboroženo silo, ki ni samo velika po količini nagomiljenega orožja, temveč tudi po novih orožjih, prav tako pa tudi zaradi povsem revolucionarne strategije, kakršno je omogočila sistematična uporaba novih orožij.“

„Nemci so se zavedali, da slone vsi vojni načrti zavezničkov na vojni mornarici in na utrdbah. Zato je bilo razumljivo, da so sami zgradili svojo strategijo na povsem nasprotnih osnovah, ki so odgovarjale istočasno tudi dinamični ideologiji nove Nemčije. Proti prostoru morja je postavila Nemčija prostor zraka. Proti francoskim utrdbam je postavila organizacijo svojih silnih oklopne enice, proti angleški mornarici pa svoje letalstvo. Proti strategiji pasivne obrambe je postavila strategijo brezpogojne ga napada.“

Na teh temeljih je pričela Nemčija graditi svojo oboroženo silo pred očmi vsega sveta. Vojaški strokovnjaki in vodilni nemški politiki vsega tega niso prav nič prikrivali, temveč so o najbolj dalekosežnih problemih nemških načrtov javno razpravljali. O tisočih letalih in tankih je bilo dovolj govora že takrat, ko še ni bilo ne duha ne sluha o udaru preko Daladierove črte pri Sedan. V Nemčiji so govorili in pisali o padalcih, zračni pehoti, o ogromnem številu tankov mnogo prej, kakor pa so se vsa ta orožja izkazala na Poljskem, Norveškem, pred Rotterdamom in pred probojem na zapad.

Vsak objektivni opazovalec mora danes priznati, da doslej nemška vojska ni uporabila še niti enega orožja, o katerem Angleži in Francozi ne bi bili pravočasno dovolj obveščeni. Nemčija je zmagala z letali in tanki, za katere je svet že davno vedel.

Resnica je, da je nemško vrhovno vodstvo operiralo z večjim številom letal in tankov, kakor se je pričakovalo. S tem pa so morali zavezniški generali stabi od vsega početka računati, saj morajo vsi strateški načrti računati ob priliki sovražnosti z večjimi količinami raznih orožij pri sovražniški vojski, kakor pa so bile znane v miru. Sicer pa so Nemci pred izbruhom vojne čisto javno povedali, da so močnejši po oborožitvi in številu razpoložljivih čet, kakor so bili Angleži in Francozi skupaj.

Kaj so počeli Francozi in Angleži od leta 1935 sem do sedanjega poloma? Kako so uporabili dragoceni čas petih let in vse svoje bogastvo v denarju in materialu? Ali so pravilno izrabili vsa dragocena izkustva in sposobnosti svojih narodov, da bi zavarovali svoje države pred pretečo nevarnostjo, ki je naraščala od dne do dne ko črni oblak? To so vprašanja, ki jih postavljata danes angleški in francoski narod, katerega sinovi so s svojimi telesi pokrili bojišča zadnjih tednov. Ta vprašanja pa postavlja danes tudi ves svet. Zakaj niso izrabili za-

vezniški dragocenega časa? Zakaj so varali sebe in druge, da je nemška oborožena vojska samo bluf in da so podatki o 26.000 letalih in desettisočih letalcev samo pravljice? Zakaj so varali svet, da imajo Nemci vsega skupaj samo 3000 letal prve linije in da so njihovi tanki manjvredne kakovosti? Zakaj so neprestano govorili o notranjih slabostih Nemčije in napovedovali, da bo izbruhnila v Nemčiji notranja revolucija, čim bo izbruhnila vojna? Odgovora na vse to ni mogoče najti. Da bi bila zavezniška poročevalska služba tako slaba, skoraj ni mogoče misliti.

Končno pa je tu še eno dejstvo: primer Poljske. Ves svet je videl ob izbruhu poljsko-nemške vojne, kako so navalila nemška letala in tanki na poljsko vojsko. Zaman so bila pričakovanja tistih, ki so mislili, da bodo ostala na polovici poti. Nemška letala in tanki so zdivjali preko poljskih ravnin kakor vihar in zlomili tako krvav, in junaki odpor poljske vojske. Borba je trajala vsega samo 18 dni.

Toda zlom Poljske in vsi dokazi nove nemške moči niso odprli očim Francozom in Angležem. Namesto da bi se pričeli resno pripravljati na odločilni spopad, so pričeli dokazovati svetu, da so bili vzroki poljskega zloma vse drugi, samo ne nemška sila. V uradnih poročilih so preprečevali svet, da ni pripisati prevelikega pomena akciji nemškega letalstva v poljski vojni, kakor tudi ne akciji nemških oklopnih divizij. Zatrjevali so, da je bil glavni vzrok poljskega zloma nesposobnost poljskega vojnega vodstva. Krivili so za poljski zlom Rydz Smigleja, Becka, poljske stratege, raztegnjeno fronto itd. Molčali pa so o udarni sili napadalnih nemških oklopnih divizij in o novi nemški revolucionarni taktiki, sloneči na izrabljanju tega orožja. To vztrajno potiskanje glave v pesek je edini odgovor na vsa vprašanja, kaj so delali zaveznički po zlomu poljske vojske lanko leto.

V teh usodnih osmih mesecih bi lahko zapadni zaveznički mnogo popravili in uredili, kar so svoj čas zanemarili. Potrebno pa je bilo razumevanje dejanskega položaja in potrebna resna volja za odločilne korake. Toda vseh teh osem mesecev smo čuli več o organiziranju zabav na utrjenih linijah in o raznih parlamentarnih debat, kakor pa o vzbujanju novih pilotov in produkciji novih letal, tankov, avtomatskega orožja.

Tako je svet doživel, da niso imeli zaveznički niti polovico toliko letal kakor nemška vojska, ko je pričela 10. maja svoje gigantске operacije. Francosko vrhovno vojni vodstvo pa niti še ni rešilo vprašanja osnovanja samostojnih oklopnih divizij, temveč se je zadovoljevalo s tem, da jih je pustilo razbiti na številne podrejene oddelke, kjer so služila samo kot pomožno orožje. V tem vprašanju niso bili storjeni nobeni sklepi in so se odgovorni činitelji zadovoljevali s tem, da so celo vprašanje „študirali“ v vseh mogočih odborih in komisijah. Isto velja za celo vrsto drugih usodnih vprašanj, ki bi jih morali reševati z bliskovito naglico in brez odlaganja.

Tako je mogla siromašna Nemčija v 36 dneh prizadejati dvema svetovnima imperijema strahovite udarce in z njima vred dvema najbogatejšima kraljevinama s 15 milijoni prebivalcev, ki so se tudi resno pripravljali na vojno. ...

S slave orožniškega polka v Beogradu — Slavo so obhajali v nedeljo in smo o njej poročali že včeraj

Bolgarsko in naše zadrugištvo

Beograd, 17. junija. p. Pod predsedstvom Hrista Daneva, predsednika bolgarskega nacionalnega komiteja za združništvo, je bila danes v prostorih Obrtniškega doma slavnostna skupščina Jugoslovensko-bolgarskega združnega instituta. Zborovanje je potekalo kot manifestacija jugoslovensko-bolgarskega bratstva. Po več govorih je bila sprejeta resolucija, ki ugotavlja, da postajajo kljub velikim mednarodnim sporom, ki se čedalje bolj širijo, odnosi med obema bratskima narodoma vedno tesnejši, zlasti v združništvu in da se naloge, ki si jih je postavil institut, deloma že izpolnjujejo.

Zborovalci so sprejeli na znanje poročilo odbora o gospodarskem sodelovanju in usposabljanju obeh bratskih narodov ter so naročili izvršnemu odboru, da to delo še bolj ojači, kar zahteva predvsem novi faktor vojna, ki ima velik vpliv tako na naše kakor bolgarsko gospodarstvo. Ostali deli resolucije se bavi s čisto združništvom, ki je neobhodno potrebno za ohranitev svobode in neodvisnosti. Popoldne je bil udeležencem zborovanja prirejen banket v hotelu „Bristol“, popoldne ob 17. pa so naši in bolgarski združniški obiskali bolgarskega poslanika Stoilova.

Zveza mest

Zagreb, 17. jun. o. Predsedstvo Zveze mest je imelo včeraj in danes konferenco v kabinetu zagrebskega župana Starčevića. Razen njega so se konference udeležili ljubljanski župan dr. Adlesič, beograjski podžupan Kostić, tajnik zveze Boža Pavlović in višji mestni uradniki. Proučili so poslovanje zveze v preteklem letu. Poročila bodo naknadno izpopolnjena ter nato predložena skupščini Zveze mest. Skupščina Zveze mest bo spričo sedanjih prilik odložena za nedoločen čas.

Razpravljali so nadalje o pasivni zaščiti v mestih, o rezervnih zalozah hrane, o plačah mestnih uslužbencev v primeru vojne, o njihovem materialnem položaju glede na dragotino in o drugih aktualnih vprašanjih. Glede vseh teh problemov je predsedstvo zavzelo svoje stališče ter bo Zveza mestnih občin skušala sprejeti sklepe izvesti.

Japonci nameravajo zasesti Indokino

Tokio, 17. junija. s. (Reuter). Zastopnik japonske vojske na Kitajskem je podal danes v Kantonu izjavo, v kateri opozarja, da francoska Indokina kljub ponovnim japonskim protestom še nadalje dovoljuje prevoz orožja skozi svoje ozemlje za Čankajskovo vlado na Kitajskem. Če ne bo vlada Indokine napravila odločnih korakov, bo japonska vojska prisiljena, da francosko Indokino opusti sovražnega stališča do Japanske.

Nade Madžarske

Predsednik madžarske vlade Teleki upa, da bo zmaga Nemčije pripomogla tudi Madžarski do izpolnitve njenih zahtev

Budimpešta, 17. junija. br. Madžarski parlament je imel danes sejo, ki se je pretvorila v veliko manifestacijo za Nemčijo. Predsednik zbornice je imel takoj ob otvoritvi svoje govor, v katerem je poveljeval zmagoviti pohod nemških čet v Franciji in sporočil, da je poslal predsedniku nemškega državnega zbora maršalu Göringu brzogovorne čestitke. Nato je spregovoril ministrski predsednik grof Teleki, ki je prav tako podčrtal velik pomen vojaških uspehov Nemčije na zapadu. Naglasil je,

da je po tej zmagi Nemčije Evropa verjela, da Nemčija bo pripomogla tudi do zmage madžarskih zahtev. Madžarska je bila vedno na strani Nemčije in Italije in lahko zato pričakuje, da bodo pri novi ureditvi Evrope v polni meri vpoštene upravičene madžarske težnje. Poslanska zbornica je to izjavo predsednika vlade sprejela z dolgotrajnimi ovacijami Nemčiji.

Usoda francoske mornarice

V Ameriki se zanimajo najbolj za to, kaj bo s francosko mornarico in s francoskimi kolonijami na ameriški polobli

Washington, 17. jun. s. (Ass. Press.) Ameriške politične in diplomatske kroge vest o ponudbi maršala Petaina za ustavitev sovražnosti Nemčiji ni popolnoma presenetila. Poznavalci so videli uvod v tak razvoj dogodkov že v sinočnji sestavi generalne francoske vlade.

Obenem pa že sedaj poudarjajo v Washingtonu, da bo kapitulacija Francije imela velike posledice za vprašanje ameriške obrambe. Predvsem zanima Zedinjene države vprašanje usode francoske vojne mornarice. Splošno pričakujejo, da bo Nemčija kot enega glavnih pogojev za sklenitev miru zahtevala, da ji Francija izroči svojo vojno mornarico. Poznavalci pa v zvezi s tem opozarjajo na dosedanje tesno sodelovanje med angleško in francosko vojno mornarico in napovedujejo, da bo sedaj Anglija najbrž pokusila, da že preje zaseže francoske vojne in trgovske ladje.

Drugo vprašanje, ki zanima Zedinjene države, je, kaj se bo sedaj zgodilo s francoskimi kolonijami v Ameriki. Vsaka sprememba v posestnem stanju teh kolonij bi pomenila takojšen konflikt z znano ameriško politično smerjo, ki take spremembe izključuje.

Vtis v ameriški javnosti

Washington, 17. junija. AA. (Reuter). Dasi so v Zedinjenih državah predvidevali možnost, da bo Francija morala zahtevati mir, je vendar govor maršala Petaina po radiu bil velik udarec za ameriške poslušalce. Vedelo se je, da je francoska vojska v obupnem položaju, toda v Ameriki so upali, da se bo lahko uprla, dokler ne bo prispela pomoč in bodo izvršene Rooseveltove obljube. Tisk in javnost mnogo razpravlja o pogojih, ki jih bodo morali Francozi sprejeti. Sprašujejo se, kako bo

Vaša prva skrb...

bodi zjutraj in zvečer: malo zobne kreme ODOL. Ves svet je ene misli, da je ODOL po svoji razkošni, izdatni peni najboljša zobna krema za vsakdanjo nego Vaših zob. Pena zobne kreme ODOL prodre v najbolj skrite kotičke Vaše ustne votline, krepi dlesni, preprečuje škodljivi zobni kamen in napravlja Vaše zobe blesteče bele.

1 TUBA ODOL-A VELJA PO KOLIČINI IN UČINKU ZA 2.

K tej izjavi je dodal zastopnik japonskega zunanjega ministrstva v Tokiu, da se popolnoma sklada z osnovami politike japonske vlade.

Namenjene so tako njegovi osebnosti kot novemu diplomatskemu predstavniku kakor tudi odnosom, ki obstajajo med Rumunijo in Sovjetsko Rusijo. Listi poudarjajo soglasno značaj pristranosti odnosov med Moskvijo in Bukarešto ter opozarjajo na prihod Lavrentijeva kot znak pričetka še tesnejših odnosov med obema državama. Določitev Lavrentijeva za poslanika v Bukarešto je najboljši dokaz da bo prišlo med obema državama do še bolj tesnih odnošajev, ker je Lavrentiev eden izmed najboljših poznavalcev zunanje političnih razmer na balkanskem polotoku. Listi opozarjajo tudi na pomen diplomatske aktivnosti, ki jo sovjetska vlada še dalje časa razvija v Podunavju in jugozahodni Evropi in v kateri je poudarila, da obstajajo sovjetski interesi v ohranjanju miru ter statusa quo tako v Podunavju kakor v jugozahodni Evropi.

Uradno se obenem demantirajo vesti, ki krožijo v tujini in govorijo o nameravanem odhodu posebne rumunske delegacije v Moskvo zaradi pogajanja glede Besarabije.

Sestanek turškega parlamenta

Ankara, 17. jun. s. (Ass. Press.) Nocoj se je sestel turški parlament, da prouči položaj po francoski kapitulaciji in posledice tega dogodka za Turčijo.

Ankara, 17. junija. AA. (Havas). Izdano je bilo sporočilo, da parlament s glasno odobravo vladino politiko. Francoski veleposlanik Massigli je bil sprejet ob 17. pri predsedniku republike, ki je nato sprejel angleškega veleposlanika.

Francoski begunci v švici

Curich, 17. jun. z. Pri Boncourtu, blizu skrajne obmejne postaje Prunthut že od sredi naprej prihajajo neprestano novi francoski begunci preko švicarske meje. Do sedaj jih je prišlo že par tisoč. Begunci pripovedujejo, da so morali prehoditi nad sto kilometrov ter da so bili prisiljeni delati velike ovinke, ker so povsod naleteli na nemške letalce. Blizu obmejne carinarnice Delle so Francozi poglavi v zrak vse mostove, tako da je prehod zelo otežkočen. Ponoči je prispelo preko meje 1100 beguncev, davi pa je prispel prvi vlak Rdečega križa z ranjenci. Po zadnjih vesteh so vse ceste proti švicarski meji naravnost zabarikadirane z dolgi kolonami avtomobilov in beguncev, ki skušajo priti preko meje v švico. Švicarsko vojaško poveljstvo je spričo silnega naliva beguncev odredilo, da se moški v starosti od 16. do 60. leta ne smejo pustiti preko meje.

Volitve v Karelsko-finski sovjetski republiki

Moskva, 17. junija. br. (Tass) Včeraj so bile v Karelsko-finski sovjetski republiki volitve vrhovnega svetja republike in njenih zastopnikov v vrhovnem sovetu Unije. Volitve so povsod potekle ob manifestativni udeležbi prebivalstva.

Zapeka, neredno presnavljanje v debelem črevesu, slaba prebava, glavobol zaradi zaprtja izginejo z uporabo Franz-Josefove grenčice — ena polna čaša na prazen želodec. Franz-Josefova grenčica učinkuje mlo. Reg. S. br. 15485/35

Amerika še ne bo zavzela stališča

Washington, 17. jun. br. (Ass. Press.) Službeno je bilo danes dopoldne objavljeno, da vlada edinstvenih držav za enkrat ne namerava zavzeti nikakega službenega stališča glede na odločitev francoske vlade, da prekine sovražnosti z Nemčijo in Italijo. Prezident Roosevelt z vso intenzivnostjo proučuje najnovejši razvoj dogodkov v Evropi.

Lavrentijev prispel v Bukarešto

Bukarešta, 17. jun. p. V Bukarešto je prispel novi sovjetski poslanik Lavrentiev, ki je bil poprej poslanik v Sofiji. Rumunski tisk pozdravlja novega sovjetskega poslanika z zelo toplimi besedami.

Pogled na Tanger

ki ga je zasedla španska vojska

K španski okupaciji Tangerja

Doslej so ga upravljali Angleži, Francozi, Španci in Italijani

Kakor so proti koncu prošlega tedna poročali listi, je španska vlada po predhodnem sporazumu s Francijo okupirala Tanger, kamor je v ta namen poslala 3500 špancev in nekaj maroških čet.

Tanger, v starem veku Tingis, je pristaniško mesto v Maroku ob Atlantskem oceanu na jugozapadu Gibraltarske morske ožine. Mesto samo šteje 46.000 prebivalcev. Z ozirom na bližino Gibraltarja ima Tanger strateški položaj, ki je nikakor ne kaže podcenjevati.

V starih časih je bil Tanger rimska kolonija, potem glavno mesto Mavretanije. Ko je prišlo mesto v roke muslimanom, se je začela zanj zopet doba trgovinskega

procvita, ki se je bil ustavil v srednjem veku. Za muslimani so postali gospodarji v Tangerju Portugizi, l. 1662. pa Angleži. Nato je prišlo mesto zopet v mavriške roke. To se je zgodilo l. 1684.

L. 1844 so Francozi bombardirali Tanger, kjer je bil nato podpisan mir. L. 1905 je bil Tanger torišče znane demonstracije bivšega nemškega cesarja Viljema. Naslednje leto je bil proglašen za glavno mesto mednarodnega pasu, ki je bil pod suvereniteto maroškega sultana. Cono so upravljali skupno Francozi, Angleži, Španci in Italijani. Mednarodni pas v Tangerju ima površino 348 kvadratnih kilometrov, njegovo prebivalstvo pa šteje 70.000 duš.

Nemci četrtič v Parizu

Prvič so dospeli do pariških vrat l. 1636.

Nemci so v preteklem tednu četrtič vkočali v Pariz. Sicer so že med tridesetletno vojno, l. 1636, konjeniki generala von Wertha dospeli do pariških vrat, toda šele v napoleonskih vojnah so Nemci prvič vdrli v to mesto.

Ko so zavezniki 1814. zasledovali Napoleona vojsko, so pod pruskim vodstvom po krvavih bitkah dospeli pred prestolnico. Maršala Mortier in Marmont sta izgubila tu bitko. Mesto se je moralo vdati. Dne 30. marca 1814. je pruski kralj na čelu svoje vojske vkorakal v mesto. Komaj leto dni pozneje je nemška vojska korakala spet proti Parizu. Napoleonova usoda se je dopolnila pri Belle-Alliance, spet so

pruske čete dospeli pred francosko prestolnico. Blücher je vodil naskok na Montmartre in 3. julija 1815. je mesto kapituliralo.

Tretjič je padlo mesto v nemške roke spomladi 1871. Sredi septembra 1870. so ga Nemci obkolili, konec decembra so ga začeli bombardirati, mesec dni pozneje je zunanji minister Fabry sporočil kapitulacijo, a 1. decembra je vkorakalo 30.000 vojakov nove Nemčije v zasedeno mesto.

**MAL' POLOŽI DAR
DOMU NA OLTAR:**

Utrjeno mesto Verdun

ki ga je v svojem vojaškem pohodu zasedla nemška armada

Če še ne veš, zdaj izveš:

da je bil Pariz že v 12. stoletju duhovno žarišče Evrope;

da se je te dni v Londonu omočila hči angleškega vrhovnega vojnega poveljnika, generala Gorta;

da je fašistična milica v Italiji podrejena maršalu Badogliu;

da je Italija v noči od petka na soboto uvedla poletni čas, ki se zdaj popolnoma sklada z nemškim poletnim časom;

da so francoske vojske med Le Havreom in Rouenom pred svojim umikom uničile 90 milijonov litrov bencina in olja, ki se je nahajalo v odložitvenih skladiščih Standard Oil Cye;

da je v Tokiju umrl predsednik japonskega Rdečega križa, knez Isato Tokugava;

da je slovaški ministrski svet sprejel zakonski predlog o slovakižiranju tujih priimkov na Slovaškem;

da je švedska uvedla cenzuro listov;

da je prispel ameriški prekomornik »President Roosevelt« s 723 potniki srečno iz Evrope v New York;

da prodajajo v trgovinah širom Nemčije čevlje z lesenimi podplati;

da se nahaja nova francoska obrambna črta na Loiri 104 km južno od Pariza;

da je avstralska vlada zaposlila 150.000 ljudi pri izdelovanju streliva;

da je začasno ukinjen letalski promet med Londonom in Malto, Egiptom, Palestino, Irakom, Indijo, Ceylonom, Burmo, Hongkongom, Malajskimi otoki, Avstralijo, Novo Zelandijo ter Vzhodno in Južno Afriko;

da je v zadnjem času padel na bojišču potomec rodbine Bismarck Hans Otto von Bismarck;

da je imel Pariz svojčas 10 m debel zid in 15 m širok obrambni jarek. Ta utrjeni pas se je vlek 34 km daleč okrog Pariza;

da je turška vlada ustavila vse uradniške dopuste.

Po zasedbi Pariza

Iz Berlina poročajo zanimivosti o ukrepih po nemški zasedbi Pariza. Tako je med drugim zavihrala na konici Eiffelovega stolpa zastava s kljukastim križem. Nemško vojaško poveljstvo je postavilo stražo na grobu francoskega Neznanege vojaka in v Domu invalidov ob Napoleonovem sarkofagu. Tudi pred gradom v Versaillesu stoji nemška vojaška straža.

Rusija se utrjuje v Baltiku

Zaradi odkritja, da se snuje v baltičskih državah zveza, naperjena proti interesom Sovjetske unije, je Rusija ojačila svoje garnizije v Estoniji, Letonski in Litvi.

Tisk iz l. 1866

Ko so odstranjevali cev v nekem ribniku v Biedovicih na Češkem, so našli zaprto steklenico s časniki iz l. 1866, torej iz časa nemško-avstrijske vojne. V steklenici je bilo tudi pismo, ki ga pa ni bilo mogoče prebrati, ker je bila vlaga pisavo popolnoma pokvarila. Najdbo so poslali v Prago, kjer jo bodo strokovnjaško preiskali.

Čebele na poroki

Pri nekem poročnem slavu v italijanski vasi Loreggi pri Castelfrancu, je svatovski družbo med pojedino napadel čebelnj roj. Po vsej priliki je čebele privabil vonj skladišč jedi iz kuhinje. Trideset izmed štiridesetih gostov so čebele tako pošteno opikale, da ni bilo misliti na nadaljevanje poročne pojedine. Več oseb, med njimi tudi nevesta, je moralo k zdravniku.

Umaknil se je v Nemčijo

Predsednik Litve Smetona se je zaradi zadnjih dogodkov umaknil v Nemčijo, kjer je bil aretiran

Ven iz kritja!

Naskakovalni oddelek nemške vojske prehaja iz kritja med železniškimi vagoni v napad

Kraji in ozemlja

iz zadnjih vojnih poročil

Šampanja, ozemlje, v katerem so se vodile v zadnjem času srdite bitke, se razprostira v širini kakšnih 100 km od zgoraj Oise okrog 300 km proti jugu do Yonne, pritoku Seine. Deli se v dva, med seboj popolnoma različna dela. Vzhodni del, tako zvana »mokra šampanja«, ima mnogo vodovij, rek z močvirnimi nižinami, ribnikov, gozdov in pašnikov. Zaprta, suha ali »sušiva« šampanja, kakor pravijo Francozi, pa ima tla, ki propuščajo vodo. Zato je dežela tu stepna, suha in le redko naseljena. Če v svetovni vojni so se v šampanji vodili hudi boji. Nemška fronta je šla od 1915. do 1918. severno okoli Reimsa, ki je ostal vez razbit v francoskih rokah, potem se je nadaljevala proti vzhodu.

Seine je s 776 km tretja največja francoska reka. Teče v severozapadni smeri skozi pariško kotlino proti Rokavskemu prelivu in se v svojem izlivu poveča v ši-

rok rokav, ob katerem leži mesto Le Havre. V svojem spodnjem delu, nekako od Pariza dalje, dela tok široke ovinke, tako da je klovna pot od morja do Pariza neprijetno daljša nego zračna črta. Med svetovno vojno so Seine do Rouena napravili plovno tudi za večje parnike. Najzibavnejši promet je na tej reki med Parizom in Rouenom, v celoti pa ga je na Seine toliko, da obsega pet devetin vsega francoskega rečnega prometa sploh.

V sredi severnofrancoske dežele, prav za prav v sredi Pariške ali Seinske kotline, leži francoska prestolnica. Okrog te kotline se dvigajo kakor na krožniku koncentrični krogi gričevij, ki segajo do Lorene. Pariška kotlina, ki je pretežno poljedelsko ozemlje, ima svojo žitnico posebno v pokrajini Ile de France, ki je njeno središče spet Pariz.

Mesto Chalons sur Marne šteje 32.000 prebivalcev in je močno industrijsko ter trgovinsko središče ob reki Marne. V okolici mesta so velika vojaška taborišča in vežbališča, ki jih je osnoval že Napoleon III. V svetovni vojni je bil Chalons v nemških rokah samo od 4. do 11. septembra 1914.

»Carmen« na kitajski način

Ko so te dni v Tienčinu predvajali Bizertovo opero »Carmen«, so morali njeno vsebino bistveno spremeniti, ker drugače bi kitajska publika okolja španskih biko-borcev ne razumela. Carmen se je spremenila v mlado perico, don José je postal povesni prodajalec, a torejador Escamillo se je spremenil v požiralca mečev, ki na koncu svojega tekmeča umori in potem sam umre od požiranja svojih mečev...

A NEKDOTA

Strogi Katon je živel v času, ko so bolj ali manj vrednim sodobnikom, ki so si znali pridobiti slavo postavljali spomenike še za njihovega življenja. Katona ni bilo med njimi. Neki radovednež je hotel vedeti, zakaj ne.

»Nikar naj te ne skrbi,« je odgovoril Katon. »Meni je ljube, če svet sprašuje, zakaj nisem dobil spomenika, nego če bi se čudil, zakaj ga imam.«

VSAK DAN ENA

Poroka siamskega dvojčka. (»Marc Aurelio«)

MICHEL ZÉVACO:

141

Don Juan

ROMAN.

Žavota! Žavota! Kaj ti je kvasil ta lepi smrkolin?

»Nu veš kaj, Lubin, smrkolin pa res ni. Gospod je, visok gospod, lahko mi verjameš!«

»Hentano! Nu, naj bo. Kaj ti je torej pripovedoval visoki gospod?«

»Nič mi ni pripovedoval, Lubin, glej ga no.«

»Nič? O, zlomka! Torej sem brljav?«

»Nič takega ni rekel, se pravi, govoril je o tem in onem...«

»Da bi ga kuga, vlačugarja gosposkega! Zakaj ti je govoril o tem in onem? Daj, daj, Žavota, povej. Zakaj?«

»Oh, Lubin, saj veš, da ne vem...«

»Da bi ga pes! In zakaj si ga poslušala? Kajti poslušala si ga, tega ne utajiš.«

»Slišala sem ga, Lubin, slišala, a poslušala ga nisem...«

»Mogoče. In zakaj si ga po tem takem slišala, hentano, šmentano, a? Gorje meni! Poveš ali ne poveš?«

Žavota je dvignila oči in videla zaročencev obraz ves, blede, razdejan od žalosti in ljubosumja.

»Slišala sem ga, Lubin. Jaz nisem kriva, da ima mladi gospod tak glas, da leze človeku kakor med y srce, in da zna govoriti, kakor bi rožice sadil? Ko

bi ga bil poslušal, Lubin? Ta ne stresa takšnih kakor ti, o ne!«

»Oh! Hentano šmentano! Kako, vraga, po tem takem govori?«

»Pusti me, Lubin, pusti me že. Če naju sosedje vidijo, da toliko časa govoriva na ulici, pojde moj dobri sloves po zlu.«

»Hejo! Strela božja! Kakšen opravke ima to s tvojim dobrim slovesom? Mar nisem tvoj ženin, kar vsa ulica ve? O, preteto! Bojiš se, Žavota, bojiš se, da naju on ne bi videl!...«

»O ne, nič se ne bojim, kaj bi nebi. Ne maram pa, da hodiš z menoj prav do hišnih vrat. Lahko noč, Lubin...«

»O, hentano! O, šmentano! Kakor da te ne spremeljam vsak dan in vsak večer!«

»Današnji dan ni tak kar drugi dnevi.«

»Ne, o ne,« je zaihtel Lubin, ves prepaden od groze. »To je prekiat dan. Da je kaj takga mogoče! O, šmentano, o prekleto! Pred dvema urama sem bil najsrečnejši človek na svetu, in zdaj ga ni pod solncem nesrečnejšega bitja od mene.«

»Nesrečnejšega, Lubin? Zakaj tako praviš?«

»Prej si mi zagotavljala, da me imaš rada še danes, Žavota, tik preden je prišel ta satanski vlačugar, si mi dejala, da me imaš rada, ko sem te poljubil za vrat. Si rekla tako ali ne? Donovi zdaj, če se upaš!«

»Da, rekla sem Lubin...«

»Nu, reci še enkrat!«

»Saj bom.«

»Nu reci...«

»Če ti pravim, da bom!«

»Da praviš, da boš, a ne rečeš. Reci, Žavota, reci!«

»Nu, če ti je toliko do tega, da rečem, pa rečem.«

»Da, rečeš, ne da bi rekla. Vprašam te, Žavota, ali me imaš zares rada: ali me ljubiš, hentano! Saj veš, kako mislim. Besen sem, ker ti ne morem vsega takisto povedati, kakor čutim, a ti veš...«

»O, je zamišljeno dejala Žavota,« da si bil poleg, pri zvezdah, ki so podobne očem...«

»Da bi to! Kakšno preklicano pesem mi poješ?«

»In pri lilijski in rožnati polti...«

»Viš jo! Ali se ti meša? Kdo govori o rožah? In o zvezdah? Žavota, če nočš, da umrem, reci mi, da me imaš rada.«

»Kolikokrat naj ti še rečem? Tebi se meša, tebi...«

»Taj sto kosmatih! Žavota, mar si krvnikova hči, da me tako trpinčiš? Daj, reci, ali še velja, kar sva se domenila zastran poroke?«

»Svečela sva se domenila. O, kar je domenjeno, je domenjeno. Kaj še hočeš?«

»Reši hočem, ali pojdeš z menoj v cerkev, ko pride dan?«

»V cerkev?«

»Tam pa danes hentano šmentano! Ljudje se bodo smejeli, če ne pa vamparici, bi dejal! Odgovori torej, ali pojdeš?«

»Če mi?«

»Glej jo...«

»Strela božja! Čemu vprašaš? Zdaj! K poroki, mislim, da drugega ni treba...«

»I, Lubin, če je poroka sklenjena, je sklenjena... Lubinu se je iztrgal vzdih, ki bi bil omečil kamen,

ni pa omečil Žavotinega sreca. Kajti ni ga kamna, ni je skale tako trde kakor srce ženske, ki te ne ljubi.

Žavota se je s strani ozrla na zaročencev obraz in ga je videla bledega kakor smrt in vsega mokrega od solz. Siromak je trepetal kakor šiba na vodi.

»Žavota,« je rekel, »morda sem neumen. Da, neumen sem kakor osel mojega očeta. Nisem pa dovolj neumen, da ne bi razumel, kaj to pomeni. Zatajuješ me, Žavota. Izneverjaš se dani besedi. Ne maraš me več za moža. Žavota, to bo prekleto huda reč, vem, a ne morem drugače: obesim se, še nočoj...«

»Ne delaj tega. Kaj bi ti pomagal? Nu, tako sva prišla do mojih hišnih vrat. Lahko noč, Lubin, z Bogom...«

Izginila je, urna in lahkonoga, vsa zamišljena v to, kako bi lepše okrasila svojo revno čumnato, kamor ni smel Lubin nikoli stopiti... in kamor pride drevo on!...

Lubin je ves omamljen obstal na cesti. Glava mu je bila kakor prazna.

Ko je odšel, je dal duška svojemu obupu:

»Oh, oh! Da bi jih črna smrt! Hentano šmentano, preteto...«

XV.

LEPE SANJE JAKOMINA CORENTINA

Ko si je bil zapomnil Žavotino stanovanje, se je don Juan z vso naglico vrnil k »Vedeževalki« in nestrpno poklical Corentina. Človek, bi bil mislil, da gre za Bog si ga vedi kako nujno stvar.

